

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. VIII. De Concessione Præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

ne jus approbandi, seu dandi Institutionem Authorizabilem, acquiri ab inferioribus Episcopis Prælati per viam Præscriptionis vel Consuetudinis? R. quamvis multi id negent cum Abb. Azor, Fagn. Laym. in d. c. 4. probabiliorem tamē mihi videri affirmativam, quam tenet Barb. p. 3. de off. Episc. alleg. 72. n. 185. ex generalibus principiis de Præscriptione & Consuetudine tradi solitis. Oppones r. d. c. 4. & Trid. s. 7. c. 13. cit. nullam Præscriptionem, Consuetudinem, etiam immemorabilem, debere obstatē a iure dispositioni Juris, solis Episcopis hanc institutionem tribuentis. 2. Consuetudo hæc foret perniciofa Ecclesiis, atqueque irrationabilis & contra Jus Naturale. R. ad 1. Quando à Jure reprobat Consuetudo, id intelligendum est de Consuetudine halem dispositionem antegressa, non de primū introducenda, qua omni Juri humano derogari potest, etiam reprobanti Consuetudinem, si illa sit rationabilis & legitimè præscripta. c. fin. de consuet. Dein lex tollens Consuetudinem generaliter non tollit Præscriptionem aut Consuetudinem locorum particularem. arg. c. 1. de Const. in 6. Adde, quod Trid. loc. cit. idem dicat de Privilegio: quis autem ex Adversariis dicat, nec Privilegiū Pontificis, deinceps dandū, posse obtineri Institutionem authorizabilem ab inferioribus Prælati? Ad 2. Si inferiores Prælati eos, quibus conferrent curam animarum & Institutionem authorizabilem, diligenter prius examinent, si aliunde nota non foret eorum dignitas & idoneitas, uti debent Episcopi, non video, qui talis consuetudo esset perniciofa Ecclesiis. A fortiori indirectè præscribi ab inferioribus potest jus dandi Institutionem authorizabilem, quando nempe per viam Præscriptionis aliquod beneficium redditur omnino exemptum ab Episcopi jurisdictione, & subiacitur Prælati inferiori jurisdictionem quasi Episcopalem habenti in Clerū & populum pro certo territorio; quam Præscriptionem non negant Adversarii: in quo proinde talium argumenta retorqueri possunt.

Dico 6. Institutio corporalis, seu investire, ac mittere in possessionem, de Jure Scripto regulariter spectat ad Archidiaconum. c. 7. de off. Archidiacon. Vi Consuetudinis autem hodie ad Episcopum; qui etiam per Vicarios, Commensarios, & per Decanos Rurales actualem tribuere possessionem assolet. Communis. Dixi, regulariter; nam missio in possessionem in casu, quo beneficium est ligiosum, & jam ab alio possidetur, etiam de Jure Scripto pertinet ad Episcopum, qui prius citare & audire debet possessorem priorem. c. 28. de Præb. in 6. atque institutio corporalis Canonicorum ad Decanum. per c. 7. de Concess. Præb. junctā glossā.

Quæres; an etiam Laicis competere possit missio in possessionem? R. 1. In spiritualibus proprio nomine non, bene tamen ex commissione Episcopi: vi cujus investituram realem, quæ nullam ceremoniam Ecclesiasticam habet annexam (puta, quia jam præcessit investi-

tura verbalis cum traditione Bireti &c.) sed solum concernit actualem introductionem in locum beneficii unā cum traditione clavi-um & jurium, facere non prohibentur; quia talis executio mandati Episcopalis consistit in mero facto. R. 2. In temporalibus, ubi quoad ista solet fieri investitura specialis, potest Laicis competere etiam absque commissione Episcopi: sic in quibusdam locis Patroni, vel Ecclesiarum Advocati, vel Domini territoriales solent Parochum novum inducere in domum Parochialem, tradere ibidem claves & rationum libros, ac assignare redditus, quibus modis fit Investitura in temporalibus.

TITULUS VIII.

De Concessione Præbende, & Ecclesiæ non vacantis.

SUMMARIUM.

1. Concessio beneficii quid sit.
2. 3. 4. Vacare beneficium quid sit, & quo modo possit.
5. Concessio beneficii non vacantis.
6. Seqq. In d. & promissio est ipso Jure nulla, licet jurata sit, vel scripto firmata.
10. Quo tempore conferenda sint beneficia vacantia.
11. Et ad quem devolvatur collatio, si debito tempore non providit collator ordinarius.

Sciendum 1. Sicut Institutio est collatio Beneficii necessaria, ita Concessio Beneficii est libera & gratuita collatio. Quis conferre possit liberè, vidimus tit. 6. quis instituere, tit. 7. præced. Nunc videndum, quale Beneficium, & intra quod tempus, postquam vacare capit, conferri possit ac debeat sive per Institutionem sive per Concessionem liberam.

Sc. 2. cum Beneficium regulariter concedi, vel in eo institui nemo valeat, nisi prius vacaverit, necessariò præmittendum, quando Beneficium vacare dicatur, & quibus modis vacatura, seu vacatio contingat. Vacare in genere beneficium dici potest, quando caret proprietario, vel possessore, vel utroque. Proprietario caret, quando Beneficiarius amisit jus & titulum beneficii, retinet tamen adhuc possessionem, ut si quis absque Canonico titulo se intrudit in beneficium & possessionem capit, in quo nullus alius jus habet & titulum: vel si quis consequitur beneficium secundum incompatibile; tunc enim titulum prioris, non verò possessionem ipso Jure amittit: vel si quis propter delictum ipso Jure privatus beneficio, illud tamen defacto adhuc retinet & occupat. Atque tali casu vacat Beneficium de Jure tantum. Possessore caret, quando Beneficiarius retinet quidem adhuc jus & titulum, amisit tamen possessionem, vel necdum assecutus est, ut si quis post collationem beneficii acceptatam nondum illius possessionem apprehendit: vel possessione, quam quidem jam adierat, vi dejicitur: vel longo tempore abest à beneficio, & ignoratur, ubi sit. Atque tunc vacat de facto tantum. Demum Proprietario,

tario, & Possessore simul caret, quando nec
jus & titulus, nec possessio beneficii est apud
aliquem, ut si Beneficiarius moriatur, vel re-
signet Beneficium, & nullus alius adhuc vel ti-
tulum vel possessionem consecutus est. Et
hoc eventu vacat de Jure & de Facto simul; quæ
ultima vacatio est vera & propria. De qua
3 Sc. 3. Vacationis propriè dictæ generaliter
duplicem esse modum, *Naturalem & Civilem*.
Naturaliter vacat Beneficium per mortem
naturaliter seu per obitum Beneficiarii, sive per
decessum. Civiliter autem sive per cessum variis
modis. 1. per remanationem expressam. 2. per
remanationem tacitam, puta si beneficiatus Mi-
norista contrahat Matrimonium: si fiat miles,
saltem nisi statim reassumat habitum Clerica-
lem & militiam deferat: si beneficiatus fiat Re-
ligiosus: si assecutus sit Episcopatum vel Bene-
ficium incompatible. 3. per privationem Ju-
ris, seu ipso Jure inductam propter delictum
in poenam: delicta autem, quibus annexa est
privatio, vel sunt *Omissionis*, uti si provisorius ad
beneficium Curatum intra annum non susci-
piat sacerdotium cessante impedimento: si e-
lectus in Episcopum intra 3. menses non pe-
tat Confirmationem: si confirmatus debito
tempore non petat Consecrationem: qui non
gestant habitum & tonsuram Clericalem, ubi
constitutio Sixti V. *Cum sacrosanctum* edita an-
no 1588. & qui obligati ad Annatas, eas non
solvunt, ubi constitutio Innocentii VIII. edi-
ta 12. Calend. Martii anno 1484 recepta est.
Vel sunt *Commissionis*, uti si quis provisorius à Pa-
pa possessionem beneficii sibi collati apprehen-
dat ante expeditionem litterarum: si quis pos-
sessionem beneficii sibi collati violenter occu-
per propria auctoritate: si quis fructus litigiosi
beneficii sequestratos occupare præsumat: si
quis Scripturas ad Cameram Apostolicam
pertinentes indebitè retineat, aut bona Pala-
tii Apostolici: si quis per se vel per alium falsi-
verit litteras Apostolicas, vel consilium dede-
rit, aut auxilium contulerit: si Rector Eccle-
siæ, vel Administrator beneficii & bona
Ecclesiæ, vel beneficii immobilia vel mobilia
pretiosa absque solennitatibus alienet: si quis
beneficium acquirat per Simoniam saltem real-
em: & per Simoniam confidentialem, etiam
ante implementum illius, quod à collatorio
vel resignatario promissum est, modò collatio
vel resignatio sit facta; quo casu etiam alio-
rum beneficiorum, prius obtentorum, indu-
citur privatio: si electus ante impetratam
Confirmationem se ingerat Administrationi
Episcopatus, vel Beneficii: si Beneficiatus oc-
cidat, hostiliter persequatur, capiat, percu-
tiant Cardinalem, aut operam suam junxerit:
si committat assassinium: si procuret abor-
tum, ubi Bulla, *Quæ est*. 87. Sixti V. de anno
1588. & si Sodomiam sæpius exerceat, ubi Bul-
la *Horrendum*. 72. Pij V. de anno 1568. rece-
pta est: si quis reum se faciat criminis læsæ
Majestatis seu perduellionis: vel hæreseos,
quod etiam pertinent receptatores & fautores
hæreticorum in crimine hæresis, item Aposta-
ta à tota fide Christiana, ac Schismatici. 4. per

privationem hominis, seu sententiâ Judicis in-
ductam propter delictum: delicta autem, pro-
pter quæ Clericum Beneficiò privari per sen-
tentiam volunt aut permittunt Jura, sunt hæ-
micidium simplex, perjurium Judiciale, blas-
phemia repetita, sacrilegium, bestialitas, So-
domia imperfecta, vel perfecta quidem, sed
non frequentata, defloratio Monialis, con-
binatus notorius & scandalosus, adulterium
absentia à loco beneficii post admonitionem
non emendata. Vid. Leuren. p. 3. à q. 161. us-
que ad q. 233. Ceterum haud parum inter-
est inter privationem Beneficii ipso Jure, & in-
ter privationem à Judice inflictam per sententiam
condemnatoriam; nam si quis ipso Jure privatus
est, tenetur post sententiam declarato-
riam criminis (nam ante declarationem ta-
lem à Judice factam ob nullum delictum in-
curritur privatio in effectu) restituere omnes
fructus à momento commissi criminis per-
ceptos: si verò privetur prius per senten-
tiam Judicis condemnatoriam propter deli-
ctum, & non ipso Jure sit privatus, retinere
potest fructus post commissum delictum à
ante sententiam Judicis perceptos.

Sed quid, si Beneficiarius sit excommuni-
catus, suspensus, vel ab hoste captus, vacat
ejus beneficium? R. propriè & verè non va-
cat, nec talis est privandus; quia nec ipse
nuntiat, nec Jura privationem latè aut fene-
stræ sententiæ statuunt, nisi quis in excommu-
nicatione (vel etiam suspensione) inordinatus
seu in contumacia perseverans intra annum
non petierit absolutionem, aut praxio ter-
mino non præstiterit satisfactionem, tunc
nim privari possit beneficiò juxta veriorum
interpretativè; quia beneficiarii impediuntur
ab officiis & servitiis peragendis. Idem
est de beneficiis irregularibus; quamvis aliqui
irregulares ob certa delicta, superius expre-
ssa, ipso Jure privati sint, vel privari ab homi-
ne possint.

Dico 1. Concessio Beneficii vel Ecclesiæ non
vacantis ipso Jure est nulla. c. 4. de donat. c. 2. &
7. h. t. nisi nempe fiat à Papa. Qui autem in
Beneficio non vacante scienter se passus est
institui, deponendus est, & fit inhabilis ad
idem beneficium, si postea vacare illud con-
gerit. Rubr. & text. c. 2. eod. & c. 7. cit. Dicitur
non vacantis, h. e. verè & propriè, nec sufficit,
si vacet interpretativè, vel de facto tantum; in
enim aliquis alius habet jus in beneficio, in
non modò invalidè, sed nec sine illius injuria
alteri conferri potest. per c. 17. de Preb. in 6.
sed debet beneficium vacare de Jure & de Facto
simul. Si autem vacaret de Jure tantum, dum
nempe jus illius est amissum, & alius habet
possessionem coloratam, validè conferri pot-
est alteri, imò debet. per c. 28. de Preb. in 6.
dò observentur hæc duo. 1. in Rescripto im-
petrationis fiat mentio possessionis coloratæ
c. 6. h. t. nisi Rescriptum habeat clausulam, modo
proprio, quia hæc sanat vitium subreptionis.
2. antequam de novo provisorius inducatur in
possessionem, citetur prior possessor, ac præ-

via causæ cognitione declaratur illius injusta possessio, & sic tollatur color possessionis. c. 28. de Præb. in 6. Addidi, *Et alius habet possessionem coloratam*, h. e. si alius beneficium obtinuit à legitimo collatore vel instituyente, & collatio vel institutio non est notoriè irrita; si enim provisorio fuisset notoriè irrita, vel non facta ab eo, ad quem spectat, posset conferri beneficium, de jure tantum vacans, alteri absque observatione prædictarum duarum conditionum.

Dico 2. Etiam promissio Beneficii, tam certi, quam incerti & indeterminati, nondum vacantis, est ipso jure irrita, licet firmata sit scripturâ, vel juramentò. c. 2. 3. 11. 13. h. t. c. 2. eod. in 6. reg. Cancell. 21. & 31. Trid. s. 24. c. 19. eod. in 6. reg. Cancell. in quibus ultimis tribus Juribus generaliter prohibentur & tolluntur omnes gratiæ expectativæ in materia Beneficiorum, & reservationes mentales, h. e. Bullæ Pontificis & mandata de providendo de certo quodam beneficio vacaturo, sed non expressè Personâ, an equam vacaret Beneficium, quam Papa interim in mente retinebat: quæ tamen prohibitio Papam non ligat absolute, quamvis & ipse defacto raro dare soleat gratiæ expectativas ullas ad vacatura Beneficia, præsertim in Germania, ubi specialiter persistant Concordata, quamvis de plenitudine potestatis posset. Ratio assertionis est 1. quia tales promissiones & gratiæ de beneficiis nondum vacantibus præbent occasionem perverfis & cupidis hominibus optandi & captandi mortem alienam, nempe beneficiatorum actu possidentium beneficia. 2. ne personæ minus dignæ per importunas preces extorqueant promissiones beneficiorum cum detrimento Ecclesiarum & periculo animarum. Dixi 1. promissio, sive dein hæc fiat à collatore, sive à Patrono; quia respectu utriusque pugnat eadem ratio. 2. quam incerti, dum nimirum solum in genere promittitur beneficium, non determinando illud. c. 2. in 6. cit. ubi irritata est omnis promissio, per quam directe vel indirectè aperiri via valeat ad beneficia vacatura: cum sit promissio de re illicita & in jure prohibita. 3. licet firmata sit scripturâ, quam vocant *Signaturam*; tali siquidem scripturæ nulli vis tribuitur actum invalidum revalidandi. 4. vel juramentò; partim quia juramentum tanquam accessorium promissioni ruit ruente principali suo, videlicet promissione, per c. 4. de R. 7. in 6. partim quia non est obligatorium contra bonos mores præstitum juramentum. c. 30. eod. cum etiam tale juramentum, si valeat, inducere posset homines ad optandam & captandam mortem alienam &c. partim quia non debet per aliam viam concedi, quod per ipsam negatur. c. 84. eod.

Quæres, an Collator, vel Patronus, saltem non possit alteri delegare potestatem conferendi, vel præsentandi ad beneficium nondum vacans, sed proximè vacaturum, & in eventum vacantis? R. 1. ad beneficium certum in specie non potest. c. 11. s. fin. & c. ult. h. t. quia id cederet in fraudem utriusque c. 2. cit. & sic indirectè fieret vel fieri posset promissio

Lib. III. R. P. Pichler.

beneficii nondum vacantis, & ad id concedi aliquod jus, quod citata Jura penitus nolunt. Nec obstat c. 11. cit. s. quocirca, ubi Papa confirmavit collationem beneficii, quam fecit Canonicus, cui Episcopus dederat potestatem conferendi præbendam primò vacaturam; quia hæc fuit specialis gratia Pontificis, quam noluit trahi ad consequentiam, ne fiat fraus Canonicis functionibus, promissiones non vacantium beneficiorum detestantibus, ut insinuat s. fin. c. cit. R. 2. Generaliter non tantum Episcopus potestatem conferendi beneficia, quando vacabunt, delegare potest Vicario Generali. per c. fin. de off. Vicar. in 6. non verò alteri. arg. c. 4. s. prohibemus. de Legat. in 6. sed etiam Patronus amico jus præsentandi ad beneficia vacatura; cum per hujusmodi generalem commissionem non detur occasio optandi & captandi mortem alienam, adeoque cesset ratio juris irritantis, & periculum fraudis.

Oppones 1. In c. 14. h. t. sustinetur tanquam valida promissio Beneficii incerti ac in genere, cum collator dicit, se provisorum alteri, *cum poterit*, vel *cum facultas se obtulerit*. 2. Promissio Beneficii incerti, & in genere tantum, non dat occasionem optandi mortem alterius, quia potest alio modo impleri, quin moriatur Beneficium actu possidens, si nempe is vel alius resignet, deponatur, vel si erigatur novum Beneficium. 3. Praxis habet etiam timoratorum, ut passim clientibus suis promittant voce, vel per Signaturâ, ut vocant, collationem, vel præsentationem ad Beneficia proximè vacatura, non solum in genere, sed etiam in specie, quando vacaverint: ergo promissio hujusmodi non est illicita, nec invalida. 4. Potest Beneficium viventis uniri Monasterio vel Hospitali in eventum mortis Beneficiarii: sed hoc modo tacitè promittitur Monasterio vel Hospitali Beneficium non vacans in specie. 5. Quædam Universitates nominant ad Beneficia vacatura personas ad Gradus Litterarios à se promotas, quibus ea postmodum conferri, & non aliis debeant, cum ea vacare contigerit: ergo gratiæ expectativæ adhuc habent locum. 6. Videmus in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis recipi Canonicos Supernumerarios, quos vocamus *Expectantes*, idque de jure licitum est, ut patet ex c. 9. de Constit. ex c. 9. & 19. de Præb. Sed his Canonicis debetur portio, seu præbenda proximè vacatura; quia videtur indignum, ut receptus in Canonicum præbenda Beneficio fraudetur. c. 19. cit. adeoque hujusmodi receptio in Canonicum supernumerarium involvit promissionem tacitam præbendæ Canonialis proximè vacaturæ: ergo.

R. ad 1. Jus antiquum c. 14. cit. fuit corruptum à recentiori c. 2. h. t. in 6. Ad 2. quamvis promissio Beneficii incerti ac in genere non præbeat tam propinquam occasionem optandi mortem alienam, sicut promissio Beneficii certi ac in specie; tamen præbet aliquam, ac tantam, ut Jus in c. 2. cit. censuerit eam sufficere ad irritandas etiam tales promissiones. Ad 3. ejusmodi promissiones & signaturæ, cum sint nul-

N n n

nul-

nulla, nullum pariunt effectum, & obligationem iustitiæ aut fidelitatis in promittente, nec nullum jus ad Beneficium in promissario; adeoque per eas solummodo spes, non res promittitur supplicantibus. Et sæpe vidi, Parochias & Beneficia aliis, quàm quibus signaturæ prius ad illa datæ sunt, fuisse collata; quod absque ulla injuria factum est. Ad 4. ex unione Beneficii ad aliquam communitatem facta vel nullum oritur periculum optandi mortem alienam; quia, quod communitati datur, nemini datum censetur, & communiter negligitur, quod communiter possidetur, ut habet paræmia ex l. 2. c. quando & quib. quarta lib. 10. vel, si esset periculum, tamen foret contemnendum propter majus bonum, propter quod fit unio. Adde, quod per unionem acquiratur jus in re, & proprietates Beneficii: Jura autem solum loquuntur de promissionibus, & gratiis expectativis, quibus acquiratur solum jus ad rem. Ad 5. Utilitas publica, quæ redundat in Ecclesias & animas ex promotione personarum graduatarum & specialiter idonearum superat metum de optanda morte aliena, si aliquis esset, & ideo has gratias expectativas non comprehendit sub prohibitione Tridentini declaravit Greg. XIII. teste Zoëlio b. num. 9. Ad 6. Imprimis dici posset, Jus Canonicum in his locis esse abrogatum per consuetudinem contrariam: quia verò ipsum Jus concedit receptionem Canonicorum supernumerariorum, dist. Min. sed his Canonicis debetur præbenda proximè vacatura ex dispositione & voluntate Juris. C. Min. ex promissione ab homine vel Capitulo facta. N. Min. Nulla fit his Canonicis promissio, quando confertur ipsis Canonici de præsentis, ad Præbendas de futuro, licet conferatur Canonici cum intentione conferendi Præbendam proximè vacaturam, quia hanc provisionem vult ipsum Jus c. 9. § 19. de Præb. Vel, si fieret promissio, illa esset irrita ex c. 2. b. t. in 6. quamvis receptio in Canonicum esset valida, quia nullibi irritata. Dices: si receptio in Canonicum, seu collatio Canonici valet, valere quoque debet adjuncta promissio Præbendæ vacaturæ; quia hæc receptio nihil est aliud quàm expressio intentionis, quam habet & juxta dispositionem Juris habere debet de danda Præbenda conferens Canoniam, adeoque est expressio illius, quod tacite inest ex Juris dispositione. R. N. sequelam, quia promissioni resistit Jus: neque promissio illa tacite inest receptioni in Canonicum simpliciter factæ, licet insit intentio suo tempore conferendi Præbendam vacaturam. Unde Fagn. in c. 9. de Constit. n. 62. & alii hanc notabilem adstruunt differentiam inter promissionem præbendæ vacaturæ, & inter receptionem in Canonicum supernumerarium, quod illa, si valet, præberet jus ad talem præbendam, & sic facile foret occasio optandi mortem alterius: ista verò non præbeat jus ad præbendam, ut adeo hæc validè, quamvis illicite, conferretur alteri.

Urgebis 1. Saltem jurata promissio Beneficii nondum vacantis valet, & pariet obli-

gationem; quia omne juramentum, quod vari potest sine peccato & præjudicio tertii, servari debet: sed tale juramentum potest servari sine peccato, cum utique peccatum contra bonos mores naturales non sit, promittere Beneficium necdum vacans, alias ipse Papa validè daret gratias expectativas nec per se inducit ad optandam vel captandam mortem alienam, sed tantum per accidentem perversitatem hominum, raro propter promissum sibi Beneficium alterius vitæ infidantur: neque cedit in præjudicium tertii; quia nemini aufert suum jus, cum respiciat tempus quo Beneficiatus aliunde suum in Beneficio amittit. Confirmatur: quamvis de Jure Civili irritetur pactum de futura successione bonis adhuc viventis propter periculum, ne optetur mors aliena, tamen juramentum pacti & promissioni adjectum valet & obligat: ergo etiam adjectum promissioni necdum vacantis Beneficii. 2. Pactum de successione in bonis viventis valet, vel convalescit, saltem in vim donationis mortis causa, si accedat consensus illius, de cuius hereditate pactum est pactum, & si consensus ante mortem non revocetur. l. fin. c. de Pactis: ergo etiam valet promissio Beneficii non vacantis necdum accedente consensu illius, qui actu habet Beneficium, & quamdiu consensum non revocat. R. ad 1. N. assertum, & Min. probationes: quamvis enim promittere Beneficium necdum vacans peccatū non sit contra Jus Naturale bonos mores naturales; est tamē contra Jus Ecclesiasticum, quod propter bonum publicum Ecclesiarum & animarum, ac propter periculum optandæ & captandæ mortis alienæ, prohibuit ac simul irritavit ejusmodi promissiones: quo Jure, quamvis non ligetur Papa, obligantur tamen alii. Ad Confirmationem n. Ant. quia, si sine consensu illius, de cuius hereditate alii paciscuntur, fiat pactum, etiam juramentum adjectum videtur esse nullum, quia cedit in præjudicium tertii, cui obtrahitur hæres per tale pactum, quem ipse non vult. N. Conf. & parit. quia Jus Civile irritans pactum de futura successione principaliter & immediate spectat bonum privatorum, non publicum, ut patet inde, quod permittit tale pactum cum consensu illius, de cuius hereditate agitur: contra promissio Beneficii non vacantis irritatur à Jure Canonico propter bonum publicum, ne scilicet per importunas preces extorqueantur promissiones & provisiones à minus dignis cum detrimento Ecclesiarum & periculo animarum. Quando autem juramentum adjicitur actui irritato tantum propter bonum privatorum, per se stat, & obligat licet ex virtute Religionis; secus, si adjicitur actui irritato propter bonum publicum, ut tradidi ad tit. de Jurejur. Lib. II. Ad 2. iterum N. Conf. & parit. quia Jus Canonicum irritat promissiones Beneficiorum non vacantium absolute: Jus verò Civile irritat pactum de futura hereditate solum conditionatè, nisi nempe fiat cum consensu illius, de cuius hereditate agitur.

10 Dico 2. Beneficia collativa conferri debent intra 6. menses, à tempore, quo collatori innotuit vacantia, numerandos. Si verò collator ordinarius intra hoc semestrem non conferat, devolvitur jus conferendi ad alios. c. 2. h. t. quia diuturna vacatio Ecclesiis est noxia, & animabus periculosa. Dixi 1. Collativa, seu quæ liberæ sunt collationis: quando autem Electiva conferri debeant, tit. de Elect. & quando Patronata, tit. de Jur. Patron. explicatur. Dixi 2. à tempore &c. igitur non à die, quo vacare cepit Beneficium, sed quo cognita est à collatore, computantur illi 6. menses. v. g. si vacatio, quæ contigit 26. Febr. collatori primùm innotuit 8. Martii, spatium ad conferendum completur & finitur primùm 8. Septembris eadem horâ, qua innotuit; tempus enim ignorant non currit, aut alias legitime impedito. c. 5. h. t. Dixi 3. devolvitur jus conferendi ad alios. Sed hinc

11 Quæres, ad quem devolvatur collatio Beneficii, si collator ordinarius neglexit intra 6. menses providere? R. 1. si collator est inferior Episcopus, aut Capitulum Cathedralis, devolutio fit immediatè ad Episcopum, qui si intra alios 6. menses non provideat, ad Archiepiscopum, si & iste intra dictum tempus de novo concessum providere negligat, ad Primatem, vel Patriarcham, demumque ab isto ad Papam. c. 2. cit. adeoque devolutio fit ad Superiorem, & quidem gradatim semper ad immediatum. Nec impeditur hæc devolutio immediata ad Episcopum, licet collator ordinarius sit exemptus, quia tunc Episcopus confert tanquam Delegatus Sedis Apostolicæ. Clem. un. de suppl. neglig. Aliud foret, si ipsum Beneficium esset exemptum, tunc enim devolutio fieret immediatè ad Papam. c. 32. de præb. in 6. fin. R. 2. si collator ordinarius est Episcopus solus, & quidem jure proprio, de jure quidem devolutio fit ad Capitulum Cathedralis immediatè, & si istud non provideat intra 6. menses, tunc primùm ad Archiepiscopum &c. c. 2. cit. propter communicationem, quæ datur inter Capitulum ac Episcopum, & convenientiam, ut caput & membra ejusdem corporis suos sibi defectus mutuo suppleant. Pirh. b. n. 34. cum Abb. Azor, Rebuff. Vitamen consuetudinis, quamvis devolutio à Capitulo fiat ad Episcopum, non verò ab Episcopo ad Capitulum eam fieri docet Palao apud Leuren. p. 2. q. 745. n. 1. R. 3. si collatio spectat ad Episcopum jure extraordinario, puta devolutionis, delegationis, privilegii, necde jure ad Capitulum, sed ad Archiepiscopum, dein ad Primatem &c. conferendi potestas devolvitur. R. 4. si verò spectat ad Episcopum & Capitulum simul & conjunctim, tunc Episcopo post monitionem præviam negligente confert solum Capitulum, & vicissim solus Episcopus, si Capitulum præmonitum sit in mora: si uterque negligat, Archiepiscopus primùm. c. 15. h. t. c. fin. de suppl. neglig. R. 5. quæ dicta sunt de casu negligentiae, pariter intelligenda veniunt de casu, quo or-

dinari collatores Beneficia conferunt indignis; amittunt enim pro illa vice jus conferendi, & illud devolvitur ad Superiorem. per c. 32. cit. cum idem sit, imò pejus, promovere inhabilem, & promovere nullum, ut notant DD. passim. Si Vicarius Generalis promoveat indignum, non fit devolutio ad Archiepiscopum, sed prius ad Episcopum, nisi Episcopus specialiter mandasset promoveri talem indignum; non obstante, quòd Vicarius alias censetur eadem persona cum Episcopo, quia id solum procedit, quando Vicarius ut Judex, non verò si consideretur ut delinquens. Laym. in c. Romana de Off. Vicar. in 6. n. 9.

TITULUS IX.

Ne Sede vacante aliquid innovetur.

SUMMARIUM.

1. Quid sit vacare Sedem. Et in quo sensu accipienda regula Rubricæ.
2. 5. Quid Sede vacante non possit Capitulum.
3. 4. 6. Quid econtra possit.
7. 8. Quid in specie circa Beneficialia possit, & non possit.

Sciendum, per Sedem vacantem intelligi hic juxta communem DD. Ecclesiam Cathedralis non tantum, sed etiam Collegiatam, imò & Conventualem Regularium, quæ habet Capitulum, suo Antistite destitutam: quod fieri dupliciter potest, verè, quando Sedes seu Ecclesia nullum habet Prælatum, & interpretativè, quando habet quidem Prælatum, sed excommunicatum, suspensum, interdictum, ab hostibus captum &c. qui nempe administrare Ecclesiam nequit. De utroque casu quæritur, quid possit Capitulum Sede vacante, & quid non possit, præsertim circa Beneficia Ecclesiastica, de quibus hucusque egimus. Traditur quidem in Rubrica hujus tituli regula generalis, ne Sede vacante aliquid innovetur, adeoque videntur omnia Capitulo generaliter prohibita, quæ ipsi in jure specialiter non leguntur concessa: sed huic regulæ alia apparenter contraria insinuat in c. 11. § 14. de Majorit. c. un. eod. in 6. c. 3. de Suppl. neglig. c. ult. eod. in 6. c. 3. §. Episcopo de Tempor. Ord. in 6. c. fin. de Regular. in 6. §. Clem. Ne in agro. de Statu Monach. 1. §. si quis autem. in quibus Capitulum succedere dicitur Prælato tam sæculari quam Regulari generaliter in jurisdictione, & administratione tam spiritualium quam temporalium, nimirum exceptis duobus, quæ in jure specialiter reperiuntur prohibita Capitulo. Ad conciliandas has duas in speciem oppositas regulas major & melior pars DD. priorem negativam hujus tituli ita explicat, ut Sede vacante nihil innovari possit in præjudicium ipsius Ecclesie, vel Prælati successoris, cum c. 1. præsentis Rubricæ subjunctum addat, cum non sit, qui Episcopale jus tueatur, seu, cum Ecclesia & jura Prælati destituantur defensore. Posteriorem affirmativam ita intelligunt, ut Capitulum generaliter omnia possit Sede vacante, quæ ad jurisdictionem ordinariam Prælati spectant, non a tempore

Non a

tempore